

ҚР БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ БИОТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РК
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
ФАКУЛЬТЕТ БИОЛОГИИ И БИОТЕХНОЛОГИИ

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY NAMED AL-FARABI
FACULTY OF BIOLOGY AND BIOTECHNOLOGY

I ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2014 жыл, 2-12 сәуір

Жас ғалымдар мен студенттердің
«Фараби әлемі» атты халықаралық конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2014 жыл, 8-11 сәуір

I МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2014 года

МАТЕРИАЛЫ

международной конференции студентов
и молодых ученых «Фараби әлемі»

Алматы, Казахстан, 8-11 апреля 2014 года

I INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 2-12 April 2014»

MATERIALS

of International conference of students and young scientists
«Farabi alemi»

Almaty, Kazakhstan, 8-11 April 2014

Алматы
«Қазақ университеті»
2014

Редакционная коллегия:

д.б.н., профессор Шалахметова Т.М., и.о. профессора Сатыбалдиева Г.К.,
и.о. профессора Есимсиитова З.Б., д.б.н., профессор Айташева З.Г.,
д.б.н., профессор Заядан Б.К., д.б.н., профессор Канаев А.Т.,
д.б.н., профессор Тулеуханов С.Т., к.б.н., и.о. профессора Бегенов А.Б., к.б.н.,
профессор Бияшева З.М., к.б.н., и.о. профессора Кобегенова С.С., к.б.н.,
и.о. профессора Назарбекова С.Т., д.б.н., профессор Нуртазин С.Т., д.б.н., профессор Мукашева Т.Ж.,
д.б.н., и.о. профессора Савицкая И.С., д.б.н., профессор Шоинбекова С.А., к.б.н.,
доцент Аблайханова Н.Т., к.б.н., доцент Аскарлова З.А., к.б.н., доцент Бактыбаева Л.К.,
к.б.н., доцент Гончарова А.В., к.б.н., и.о. доцента Джангалина Э.Д., к.б.н., доцент Жумабаева Б.А.,
к.б.н., и.о. доцента Калимаганбетов А.М., к.б.н., и.о. доцента Кистаубаева А.С.,
к.б.н. доцент Мукатаева К. А., к.б.н., и.о. доцента Решетова О.А., к.б.н., доцент Сраилова Г.Т.,
к.б.н. Кулбаева М.С., PhD Жусупова А.И., к.б.н. Жаркова И.М. председатель Совета НИРС,
PhD Токубаева А.А., председатель СМУ, преподаватель Швецова Е.В., к.б.н. Кожабасева Э.Б.,
преподаватель Кожаметова А.К., преподаватель Болекбаева А.Б.

Материалы международной конференции студентов и молодых ученых «Фараби әлемі». 8-11 апреля 2014 г. – Алматы: Қазақ университеті, 2014. – 235 с.
ISBN 978-601-04-0453-3

В сборнике представлены выступления студентов и молодых ученых на международной конференции «Фараби әлемі», которая прошла с 8-11 апреля 2014 г.

**СПОРТТЫҢ ЦИКЛДЫҚ ЖӘНЕ АЦИКЛДЫҚ ТҮРІМЕН ШҰҒЫЛДАНАТЫН
СТУДЕНТТЕРДІҢ БЕЙІМДЕЛУ ПОТЕНЦИАЛЫН А.П. БЕРЕСЕНЕВА ӘДІСІ
БОЙЫНША ЗЕРТТЕУ**

Испамбетова Г. А., Сраилова Г. Т., Шабарбек Л.А.
Эл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Алматы, Қазақстан
isp_gcsp@mail.ru

Адамның денсаулық деңгейін бағалау үшін организмнің бейімделу мүмкіншіліктері жиі қарастырылады. Қоршаған ортаға адамдар әр түрлі бейімделеді. Адамның денсаулығы организмнің жеке бейімделу мүмкіншілік жүйесіне байланысты. Коррекциялау медико-педагогикалық шараларды жүргізуге ұсыныстар беру үшін спортпен шұғылданатын және шұғылданбайтын студенттердің жүрек-қан тамырлар жүйесінің мүмкіншіліктерін зерттеу өзекті мәселе болып табылады.

Осыған байланысты зерттеудің мақсаты: спорттың циклдық және ациклдық түрімен шұғылданатын эл-Фараби атындағы университет студенттерінің қалыпты жағдайдағы және жүктемеден кейінгі жүрек-қан тамырлар жүйесінің функционалдық жағдайын және бейімделу потенциалын зерттеу.

Зерттеу жұмыстары биология және биотехнология факультетінің «Дене шынықтыру және спорт» мамандығында оқитын 1-2 курс студенттеріне жасалынды. Студенттердің барлығы бір жастағы топтан (18-20 года), сонымен қоса антропометриялық мәліметтерді де ескердік (орташа бойы 170 см, салмағы 70 кг құрады). Бейімделу потенциалын А.П. Берсенева әдісімен анықтады. Зерттелген студенттердің саны – 65. Спорттың циклдық түріне: жеңіл атлетика, жүзу, шорт трек, велоспорт, ал спорттың ациклдық түріне: самсерлесу, дзюдо, волейбол, садақпен ату, бокс, қазіргі бес сайыс.

Циклдық спорттың түрімен шұғылданатын спортшылардың қалыпты жағдайдағы физиологиялық көрсеткіштері орта есеппен: артериялық қан қысымы – 110/60 пен 120/80 мм/сын.бағ., пульстік қысым – 37 мен 50 мм/сын.бағ., жүрек соғу жиілігі – 62 мен 75 соғ/мин аралығында болды. Ал спорттың ациклдық түріндегі спортшылардың осы көрсеткіштері келесі мәнде: артериялық қан қысымы – 110/70 пен 130/80 мм/сын.бағ., пульстік қысым – 40 мен 50 мм/сын.бағ., жүрек соғу жиілігі – 65 мен 72 соғ/мин.

Зерттеу нәтижелері бойынша циклдық және ациклдық топтағы студенттердің бейімделу көрсеткіштерінде аз ғана өзгеріс болды. А.П. Берсенева әдісі бойынша қалыпты жағдайдағы спорттың циклдық түрімен шұғылданатын спортшылардың бейімделу потенциалы орташа шамамен алғанда – 7,7 болса, осы көрсеткіш ациклдық топтағы спортшыларда орташа шамамен – 7,2 болатынын көрсетті. Ал жүктеме бергеннен кейін циклдық топтағы спортшылардың бейімделу потенциалы – 8,2, ал ациклдық топтың спортшыларында – 7,9 аралығында болғаны анықталды. Қалыпты мен жүктеме бергеннен кейінгі жағдайда да екі топтың студент-спортшыларында А.П. Берсенева әдісі бойынша бейімделу механизмдерінің күштенуі байқалды. Бірақ-та, ациклдық спорт түрімен шұғылданатын спортшылардың жүрек-қан тамыр жүйесінің бейімделу мүмкіншіліктері жоғары болды.

Организмдегі бейімделу реакциясында ерекше рөлді жүрек-қан тамыр жүйесі атқарады. Сондықтан, спорттың ациклдық түрімен шұғылданатын спортшылар организмнің резервтік қорлары спорттың циклдық түрімен шұғылданатын спортшыларға қарағанда көрсеткіштері жоғары болды. Бұл күнделікті әр түрлі қозғалыс жаттығулардың әсері кардиореспираторлық жүйенің белсенділігін өзгертуі мүмкін, организмнің резервтік мүмкіншіліктерін жоғарылатуына себеп болады. Адамның бейімделу потенциалын зерттеу арқылы әрбір студентке жеке жаттығу жүктемесін, яғни олардың организмне сәйкес арнайы әр түрлі қимыл-қозғалыс деңгейіндегі жаттығуларды беруге болады.

Испамбетова Г. А., Сраилова Г. Т., Шабарбек Л.А.	
СПОРТТЫҢ ЦИКЛДЫҚ ЖӘНЕ АЦИКЛДЫҚ ТҮРІМЕН ШҰҒЫЛДАНАТЫН СТУДЕНТТЕРДІҢ БЕЙІМДЕЛУ ПОТЕНЦИАЛЫН А.П. БЕРЕСЕНЕВА ӘДІСІ БОЙЫНША ЗЕРТТЕУ	30
Досов М.С	
СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ УРОВНЯ ГЕМОГЛОБИНА У СТУДЕНТОВ ЮЖНО-КАЗАХСТАНСКОЙ И АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ	31
Досымбетова М.И.	31
ВЛИЯНИЕ СЫРОЙ НЕФТИ НА ГЕМАТОЛОГИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ КРОВИ КРЫС И ИХ КОРРЕКЦИЯ НАНОЭНТЕРОСОРБЕНТОМ «ИНГО-2»	
Егізбаева А.Н., Аймұратова Ә.Т.	32
ИММУНОМОДУЛЯТОР ӘСЕРІНЕН КЕЙІНГІ БАЛЫҚТАРДЫҢ ЛЕЙКОЦИ-ТАРЛЫ ФОРМУЛАСЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕРГЕ САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ	
Ермеков М.Ш., Муталханов М.С., Жумадиллаева Н.Н., Жапаркулова Н.И.	33
ГЕСТАЦИЯЛЫҚ ДИАБЕТКЕ ҰШЫРАҒАН ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАРДЫҢ ҰРПАҚТАРЫНЫҢ ҚАН КӨРСЕТКІШТЕРІНЕ ӘСЕРІ	
Еркінбек Ұ.Ы., Төленова Қ.Д.	34
АҒЗАҒА ВИБРАЦИЯНЫҢ ӘСЕРІН БИОЛОГИЯЛЫҚ АКТИВТІ НҮКТЕЛЕРДІҢ ЭЛЕКТРӨТКІЗГІШТІГІ БОЙЫНША ЗЕРТТЕУ	
Есжан Б.Ғ.	35
ӘРТҮРЛІ ҚИЫМЫЛ БЕЛСЕНДІЛІГІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ 7-12 ЖАС АРАЛЫҒЫНДАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ АРТЕРИЯЛЫҚ ҚАН ҚЫСЫМЫНЫҢ ОРТАША КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	
Ефанова Е.С.	35
ВЛИЯНИЕ АЛЬФА – ЛИПОЕВОЙ КИСЛОТЫ НА СОДЕРЖАНИЕ ФЕРМЕНТОВ В ПЛАЗМЕ И СМЫВАХ С ЭРИТРОЦИТОВ КРОВИ КРЫС РАЗНОГО ВОЗРАСТА	
Иманбай А.Қ.	36
ЭРИТРОЦИТТЕРДІҢ ЭЛЕКТРОКИНЕТИКАЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІНЕ СТРЕСС ФАКТОРЛАРЫНЫҢ ӘСЕРІ	
Қабылбек К.	37
СПОРТПЕН ШҰҒЫЛДАНАТЫН СТУДЕНТТЕРДІҢ ТЫНЫС АЛУ ЖҮЙЕСІНІҢ ФУНКЦИОНАЛДЫ ЖАҒДАЙЫН ЗЕРТТЕУ	
Калдықараева А.	38
СЫРТҚЫ ОРТА ФАКТОРЛАРЫ УЛЬТРАДЫБЫСТАР МЕН УЛЬТРАСӘУЛЕЛЕРДІҢ АҒЗАНЫҢ КӨРУ ЖӘНЕ ЕСТУ АНАЛИЗАТОРЫНА ӘСЕРІ	
Камалова М.	39
БИОЛОГИЯДА ОҚЫТУДЫҢ ЖАҢА ӘДІСІНІҢ БІРІ – ДАМЫТА ОҚЫТУ ЖАЙЛЫ	
Канапьянова А.Н.	40
ИССЛЕДОВАНИЕ ИЗМЕНЕНИЯ ПСИХОФИЗИОЛОГИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ДЕТЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ВРЕМЕНИ РАБОТЫ НА КОМПЬЮТЕРЕ	
Карабаева Д.Б.	40
ИССЛЕДОВАНИЕ СУТОЧНОЙ ДИНАМИКИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СЕРДЕЧНО- СОСУДИСТОЙ СИСТЕМЫ ПОДРОСТКОВ В ВЕСЕННИЙ ПЕРИОД ГОДА	
Карабаева Д.Б.	41
ИЗУЧЕНИЕ ЦИРКАДИАННОЙ ДИНАМИКИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СЕРДЕЧНО- СОСУДИСТОЙ СИСТЕМЫ ПОДРОСТКОВ В ЗИМНИЙ ПЕРИОД ГОДА	
Қасымжанова Ш.Б.	42
БІРІНШІ КУРС СТУДЕНТТЕРІНІҢ САБАҚҚА ДЕЙІНГІ ЖӘНЕ КЕЙІНГІ ГЕМОДИНАМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІН ЗЕРТТЕУ	
Қатпаева Л.М.	43
РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЯ КРАТКОВРЕМЕННОЙ ПАМЯТИ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ	
Қожамжарова Л., Оғурцова О., Ким Ю.	44
БИОХИМИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ КАЗАХСТАНСКИХ ПОПУЛЯЦИЙ ЦИСТАНХЕ СОМНИТЕЛЬНОЙ	
Қонысбаева А. Б., Нурмашева А.А., Лизенфельд И.А.	44
БИОЛОГИЧЕСКИЕ МЕТОДЫ БОРЬБЫ С КОНГО-КРЫМСКОЙ	